

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Střední průmyslová škola strojnická Vsetín
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0483
Autor	Ing. Martin Baričák
Název šablony	III/2
Název DUMu	1.3 Základní typografická pravidla II.
Tematická oblast	Microsoft Office
Předmět	IKT
Druh učebního materiálu	<i>prezentace</i>
Anotace	Typografická pravidla pro psaní dokumentů
Vybavení, pomůcky	počítače, projektor
Ověřeno ve výuce dne, třída	26. 11. 2013, 1.B

Výukové cíle

- seznámit žáky se základními typografickými pravidly
- získávat informace z otevřených zdrojů, zejména s využitím sítě Internet
- formulovat srozumitelně své názory, diskutovat o probírané problematice

Klíčová slova

typografie, pomlčka, spojovník, ASCII kód

Typografická pravidla

- **Typografie** = nauka o tom, jak má tiskovina vypadat, aby byla dobře čitelná, snadno se v ní orientovalo a aby působila esteticky. Typografie je také **klasické umělecké řemeslo**, které se několik století vyvíjelo klidně a plynule, protože technologie knihtisku se dlouho v zásadě neměnila.
- **Velké rozšíření počítačů**, vývoj jejich **programového vybavení** a **možnost kvalitního tisku** umožňují prakticky každému.
- Dokumenty pro tisk připravujeme často na počítačích doma a výsledky podle toho občas také vypadají ☹.
- **Typografická pravidla sice nejsou dogma**, ale měl by je znát každý, kdo se pouští do tvorby tiskovin, a **zvláště laici** by se jich měli držet.

Znaky, ve kterých se chybuje

pomlčka (–) má kód *Alt+0150*; není na klávesnici, tam je spojovník, ten je kratší a píše se jen ve spojení slov – bude-li, Jean-Pierre adt.

pomlčka se píše:

- ve významu „od do“ bez mezer (*10-16 hod.*)
- jako znak mínus bez mezer (*-180*)
- v aritmetických výrazech s mezerami (*150 – 50 = 100*)
- v označení měny bez mezer (*250,- Kč*)

Znaky, ve kterých se chybuje

Interpunkční znaménka (tečka, čárka, středník, otazník, vykřičník) se píší těsně (bez mezery) k předchozímu slovu a za sebou mají mezeru:

všichni, kdo

pozor!

u závorek se mezera vkládá před otevírací a za zavírací závorku:

Bush (USA) řekl

pravidlo platí i pro **iniciály jmen**:

G. W. Bush nebo s. r. o. nebo MUDr. Novák

Znaky, ve kterých se chybuje

závorky a uvozovky se neoddělují mezerou od textu uvnitř:
(správné [vkládání] závorek)

procento (%) se od čísla odděluje tvrdou mezerou, ale ve významu procentní se píše bez mezery

10 % = deset procent, 10% = desetiprocentní

jednotky a označení měny se od čísla oddělují tvrdou mezerou, musí být vždy na jednom řádku

250 kW, 300 mV, 550 Kč

Znaky, ve kterých se chybuje

číslice se zapisují s **desetinnou čárkou** (tečka se používá v angličtině), **tisíce a miliony** se oddělují **tvrdou mezerou**, v seznamu mají být **desetinné čárky pod sebou** (použijeme desetinný tabelátor nebo textovou tabulku)

3,14 nebo 10 250 320 lidí

značka peněžní měny – je-li číslo desetinné, píše se před číslo, je-li celé za číslo, další možné zápisy jsou v příkladech

Kč 7,50 nebo 15 Kč nebo 15,- Kč nebo Kč 15,-

Znaky, ve kterých se chybuje

datum a čas se píše s mezerami; **rok** se má psát jen čtyřmístně

27. 7. 2013 nebo 2013

telefonní čísla se píší po skupinách po dvou, častěji po třech číslicích, předvolba se odděluje závorkami

(+420) 731 889 645

dvojtečka ve významu dělení se píše s mezerami, ve významu sportovního výsledku bez mezer

10 : 2 = 5 nebo 5:1

Otázky

1. *Jak se správně píše datum a čas v dokumentu?*
2. *Jaký je rozdíl mezi pomlčkou a spojovníkem?*
3. *Na Internetu najděte tabulku s kódy pro vložení různých znaků do dokumentu (tabulku ASCII znaků)!*

Literatura, použité zdroje textu a obrázků

Internet:

[http://www.pslib.cz/ke/Typografická pravidla](http://www.pslib.cz/ke/Typografická_pravidla)

<http://www.typografie.unas.cz/pismo.html>

<http://jls.webz.cz/mff/tex/referat.html>